

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Månadshummer 484

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 10.

Stockholm den 9 Mars 1911.

4:e årg.

Prenumerationspris: 1/2 år .. kr. 4: 50 1/2 år .. kr. 2: 50 3/4 " " " 3: 50 1/4 " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. — Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgifvare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. — Sthlm 1911, F. Englunds Boktr.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. — Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonnspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	---	---	---	---

Professor Reuterskiölds rösträttsutredning. II.

De 39 sidor af utredningen, som behandla skälen för och emot, utgöra en synnerligen sammanträngd och abstrakt framställning. Förf. beklagar i slutanmärkningarna, att han icke haft längre tid till sitt förfogande, och det beklagar undertecknad också, eftersom han troligen skulle blifvit vida lättfattligare, om han haft mera tid på sig. Som det nu är, måste man nästan ha tillgång både till hans tryckta föreläsningar och till en hans artikel om "Politiska uppgifter" i tidskriften "Det nya Sverige" för 1908 för att fullt kunna förstå den filosofiska åskådning, hvarpå hans rösträttslära hvilar. Frånvaron af marginalrubriker gör också sitt till att försvåra öfverskådligheten.

Efter ett utförligt referat af de båda filosoferna Condorcets och Mills argumenter för kvinnosaken, hvilka upprepats i Buissons förut nämnda rapport till franska deputerade kammaren, frågar förf. efter skälet till att kvinnorösträtten ännu haft så ringa framgång trots all agitation. Han svarar härpå, att de teoretiska skälen för saken icke varit de praktiskt afgörande utan helt enkelt i politiken ingenting betyd. Hvad man i praktiken diskuterat har endast varit den allmänna rösträtten, och kvinnorösträttsfrågan måste därför helt enkelt betraktas som en del af denna. Argumenterna för den allmänna rösträtten ha nu på kvinnorösträtten öfverflyttats, och förf. nämner då både det s. k. liberala, grundadt på samhällskontraktet och jämnligheten, och det s. k. konservativa,

grundadt på statens behof af ny kraft. Det förra affärdar han ungefär på samma sätt som undertecknad själf gjort det i den lilla skriften "Principerna för kvinnans rösträtt", men äfven värdet af det sista underkänner han både som motiv för allmän och kvinnorösträtt. Till och med där man trott sig godtaga dessa skäl, har man i själfva verket icke reformerat rösträtten på grund där af utan helt enkelt af praktiska lämplighetsskäl. Och "staten är till sin natur ett maktsamhälle, hvars uppgift är bevarandet af egen makthöghet och begagnandet af denna till reglering och utjämning af den sociala maktspänning, som alltid finnes inom folket. För de sociala grupper, hvilkas intressen af den regleringen bero, är det af vikt att därvid själfva kunna såsom verkliga maktfaktorer medverka, men huruvida så kommer att ske eller ej, det beror af de individer, som höra till gruppen och såsom väljare representera densamma." — Rösträtten har sålunda blifvit utvidgad till nya individer endast i den mån, dessa redan kunnat anses bilda en "själfständig maktfaktor", hvars inorganiserande varit nödvändigt för att den ej skulle verka oansvarigt. Ty för en modern vetenskaplig uppfattning består staten icke af individer utan af massgrupper, antingen nu dessa utgöras af sociala grupper eller af politiska partier.

Det som nu utgör svårigheten med kvinnorösträtten, enligt förf:s mening, är att det stora flertalet kvinnor, d. v. s. familjens och hemmets kvinnor, icke kunna bil-

da någon dylik social grupp eller politiskt parti, utan endast tillhöra andra grupper, och därför icke kunna betraktas såsom en "själfständig maktfaktor" i samhället. Ty "deras gemensamma intresse att erhålla formell eller juridisk likställighet med mannen är uppenbarligen icke något reallt intresse". En klass af kvinnor eller ett parti af kvinnor låter nämligen egentligen icke tänka sig annat än möjligen bland de kvinnliga löntagarne, som äga en verklig intressegemenskap, som skulle kunna få politisk betydelse, d. v. s. om dessa kvinnor verkligen blifvit så många och så allmänt använda, att de verkligen utgöra en social maktfaktor att räkna med. Ty "att skapa väljarmassor, som icke kunna förväntas regelmässigt funktionera utan blott ojämnt och tillfälligt rycka in, är uppenbarligen intet statsintresse." Men å andra sidan kan det lika litet vara med statsintresset förenligt, att ett stadigt växande antal individer finnas, som genom sin sociala verksamhet och sina reala intressen faktiskt höra samman med viss väljargrupp utan att likväl hafva rösträtt. — Problemet om kvinnans politiska rösträtt synes därför bero af den utveckling kvinnoemancipationen i de respektive länderna nått och är egentligen ett moment i problemet om den politiska rösträttens organisation i allmänhet på sådant sätt, att inga individer, tillhöriga olika sociala grupper, uteslutas blott på grund af sitt kön eller andra saken icke vidkommande omständigheter. —

Som vi se, är det icke så obetingadt lätt att ur dessa orakelspråk sluta sig till prof. Reuterskiölds egen ställning till kvinnorösträtten i detalj. Att han emellertid icke är någon principiell motståndare, det inser man snart, äfven om man icke haft svart på hvitt därpå både i artikeln i "Det nya Sverige" och i en intervju med en Stockholmstidning nu nyss. Man måste verkligen hålla honom räkning för att hans konservativa skaplynne och hans dito samhällslära icke fått ställa sig mera hindrande i vägen för en opartisk uppskattning af rösträttskrävet än hvad de faktiskt gjort. Men om man, som prof. R., utgår från uppfattningen att staten består af individer, endast försåvidt individerna samverka med hvarandra i skilda partier, och att därför individerna kunna kräva medborgarrätt, endast i den mån de tillhöra skilda massgrupper, så ligger naturligtvis svårigheten egentligen i de icke löntagande kvinnornas rösträtt, eftersom de icke gärna kunna tänkas bilda dylika sammanslutningar. På flera ställen kommer denna tankegång tillbaka, såsom när förf. talar om förhållanden, som kunna tänkas göra kvinnorösträtten naturlig eller fullt förklarlig, t. ex. vid bildandet af kolonialstater eller fullständig ombildning af representationer (amerikanska västern och Finland). Om man hos gamla kulturfolk uteslutit kvinnorna från rösträtt, så menar förf., att detta berott på att kvinnan där varit och velat vara "väsentligen verksam inom hemmets och familjens värld", men detta skäl till hennes uteslutande kan icke finnas i nybyggerstater, "med de faktiskt likartade insatser", som män och kvinnor där måste göra. I ett land som Finland åter, där kvinnan har samma rättsliga möjlighet som mannen att deltaga i det samhälleliga ar-

betet utanför familjen och hemmet, blir "naturligheten af hennes politiska rösträtt lika stor som i nybyggerländer". — Här frågar man ovillkorligen om det icke i stället är just genom rösträtten, som hon fått denna "rättsliga möjlighet." —

Problemet skulle alltså "ej oväsentligt förenklas, därest fråga allenast vore om rösträtts gifvande åt vissa socialt själfverksamma kvinnor." Om dem torde nämligen kunna antagas, att deras deltagande i valen blefve väsentligen lika med männens, men beträffande de andra, d. v. s. hemmets kvinnor, beror det både på sociala förhållanden och på kvinnornas eget intresse för offentliga ting, om de komma att rösta i större eller mindre antal, från alla eller företrädesvis vissa klasser. Ju större kvinnornas deltagande i det offentliga lifvet eller deras "sociala själfverksamhet" är, "desto lättare är det att beräkna följderna af rösträttens medgifvande — och att göra medgifvandet."

Enligt prof. Reuterskiölds statslära skulle sålunda möjligheten för kvinnorna att ernå rösträtt egentligen komma att ställa sig på följande sätt. Först de själförsörjande kvinnorna, gifta eller ogifta, i den mån nämligen som deras "reala", d. v. s. politiska, ekonomiska och sociala intressegemenskap kunnat bringa dem till sammanslutning i partier eller fackföreningar, d. v. s. göra dem till redan förhandenvarande maktfaktorer, som de förutvarande måste räkna med. Möjligen i andra rummet och endast på vissa villkor de mera oberäkneliga familjekvinnorna, som knappast ens inom sina respektive samhällsklasser kunna tänkas sammansluta sig till maktgrupper, efter som de visserligen kunna vara eniga i kvinnofrågor men eljest i trots däraf, när det gäller politik och "realitetsfrågor", dragas åt olika partier. Försök bara att bilda "fackföreningar" af medelklassfruvar eller arbetarhustrur, endast på grund af deras gemensamma intressen som gifta kvinnor! Skulle dylika kvinnor kunna få rösträtt, ehuru de icke bilda någon maktgrupp för sig utan endast äro att betrakta som icke röstberättigade individer inom förutvarande, af deras män sammansatta maktgrupper, så skulle detta bero på om de i allmänhet äro tillräckligt "emanciperade", d. v. s. visat större intresse för det offentliga lifvet, och därför kunna antagas konstant böra inverka på de redan röstberättigade maktfaktorernas styrka och ställning.

Så långt prof. R:s mening, så vidt jag fattat honom rätt. Och enligt denna statslära behöfver alltså icke ens den gifta kvinnans rösträtt bli en sådan sällsynthet som man kanske vid första påseendet är benägen att tro. Först och främst har ju en obönhörlig ekonomisk utveckling haft till följd att en massa gifta kvinnor redan äro hvad förf. kallar "socialt själfverksamma", d. v. s. själförsörjande genom arbete utanför hemmet. Tänk på deri kroppsarbetande klassens hustrur, som herrar lagstiftare bland öfverklassen ha så svårt att räkna med, när de vilja "bevara kvinnan för hemmet" — i trots af att dessa kvinnor utgöra det öfverväldigande flertalet! 1908 års statistiska utredning visar ju helt enkelt 400,000 svenska kvinnor öfver 25 års ålder såsom själförsörjande redan år 1900, ehuru den erkänner, att rubriken "kvinnor utan uppgifvet yrke" säkerligen innehåller många själförsörjande, som

Juvel- Guld- & Emalj arbeten.
DAVID ANDERSEN & Comp.
 Hofjuvelerare.
 4 Fredsgatan 4.

CLARA SMITT-DRYSELIUS,
 BADLÄKARE.
 ELEKTRISKA LJUSINSTITUTET,
 24 B Grefvregatan 24 B, STOCKHOLM. A. T. 4225.

Inre, nervösa och reumatiska lidanden, ägghvita, sockersjuka, sömnlöshet m. m. Specialitet: Kvinnosjukdomar.

icke kunnat nås af statistik. Dessa själförsörjande gifta kvinnor kunna således utan vidare tänkas tillhöra förhandenvarande sociala maktgrupper och alltså böra vara berättigade att erhålla rösträtt.

Än de gifta kvinnor då, som icke ha något annat kall än husmoderns? Ja, det är väl ej för mycket sagdt, att äfven de, genom själfva sitt hembete kunna sägas vara fullt själförsörjande, om man endast bortser från ett i vårt land säkerligen försvinnande fåtal societetsdammer, som hvarken fostra barn, sköta hushåll eller utöfva familjens representationsplikter. Och i så fall utgöra äfven de i samhällslifvet en faktor, som inom de kroppsarbetande klasserna, i vissa kategorier, särskildt i landtbruket, betyder lika mycket för familjens ekonomi som mannen "familjeförsörjaren". Om nu också denna hustrurnas ekonomiska betydelse icke kan för dem utgöra ett "realt gemensamhetsintresse", tillräckligt för grupp-bildning, gör den dem dock till individer, så pass samhöriga med och betydande inom redan befintliga manliga väljargrupper, att det icke kan vara med statsintresset förenligt att utesluta dem från rösträtt. Eller ligger det icke något barockt i den tanken, att en aflönad hushållerska skulle kunna få rösträtt, därför att hon tillhör en "löntagar-grupp", som kan tänkas bilda sammanslutning, men en hustru med fullkomligt samma arbete uteslutas från rösträtt, därför att hon endast utgör en individ i en manlig maktgrupp?

I själfva verket visar föreliggande utredning i hög grad svårigheten att inränga en irrationell storhet under reglerna för ett rationellt system, svårigheten att af redan tillryggalagda utvecklingar sluta sig till framtidens. Visserligen är det ju inte omöjligt att under vissa villkor förena äfven kvinnorösträtten med förf:s statslära, och om jag i alla fall bekänner, att denna statslära delvis är mig osympatisk, så har detta alltså egentligen icke med kvinnofrågan att göra. Det kan förefalla oegentligt att tala om sympati och antipati i sammanhang med en filosofisk disciplin, som endast har till uppgift att konstatera de förhandenvarande statliga förhållandena och ur dessa sluta sig till de allmänna lagarna för statslifvet. Men statsläran kan lika litet som någon annan filosofisk vetenskap, hur gärna den än ville det, alldeles undandraga sig inflyttandet af tidsströmningarna. Den har ju också under olika tider ställt upp olika system, af hvilka naturligtvis intet kunnat ha anspråk på någon full allmängiltighet för alla tider. Att den företrädesvis från det moderna Tyskland — bl. a. Jellinek — hämtade, men äfven af boströmianism starkt påverkade statslära, som prof. R. nu bekänner sig till, måste innefatta en reaktion mot den medelklassliberala individualismens politiska orgier på 1800-talet är fullt förklarligt. Det växelvisa framhåfvandet af än statens och än personlighetens rätt kommer väl alltid att utspela sig inom de politiska vetenskaperna, stundom inom olika perioder af samme vetenskapsmans utveckling, såsom vi finna det hos Geijer, som mot slutet af sitt lif betonade personlighetsprincipen nästan lika ensidigt som han förut betonat statsprincipen.

Det är nu icke läran om "maktspänning" mellan "makt-

faktorer" i förf:s statslära, som berör mig osympatiskt. Han har själf reserverat sig mot tolkningen af makt såsom lika med "den råa styrkan" etc., och den reservationen borde för bildade personer knappast varit behöflig.

Men en statslära, som till den grad förbiser personliga faktorer i statslifvet, att den endast betonar det ekonomiska såsom den väsentliga grunden för bildningen af maktgrupperna och spänningen mellan dessa, utan att tillägga något mera, den smakar egentligen för mycket af socialismens materialistiska historieuppfattning för att kunna vara slutgiltig och uttömmande. Är detta "högers" statslära, så undrar jag inte på om den liberala i all sin vetenskapliga naivitet i alla tider får behålla sin makt öfver sinnena. Vi skulle här med skäl kunnat vänta också ett ord om statens uppgift att vid regleringen af maktförhållandena verka fridstiftande och alltså träda i de ideella intressenas tjänst. Och får denna synpunkt rum i statsläran, då bör heller icke betydelsen af "kvinnans förädlande inverkan" kunna anses vara utesluten som en "privatpersonlig" synpunkt.

Sanningen förefaller mig emellertid här som på så många andra håll ligga ungefär midt emellan båda ståndpunkterna. Prof. R. må ha aldrig så rätt i att "staten alls icke är en summa af individer, utan en invecklad väfnad af en massa organisationer och förband af individer", dels kommunala och dels kooperativa, med olika betydelse alltefter sin ekonomiska ställning, och att vid röstandet väljarnes individuella karaktärer spela en mycket obetydlig roll — så kan han dock icke helt förneka, att individernas moraliska beskaffenhet kan ha betydelse för staten. Indirekt har han erkänt det i sina ord (s. 30): "politiken behöfver tyvärr såsom historien lär, alltför ofta den hänsynslösa kraften långt bättre än något annat". Ty att tilläfsventyrs betona, att detta yttrande endast afsåge det så att säga statspersonliga, i motsättning mot det privatpersonliga, skulle innebära ett mekaniskt tudelande af de politiska personligheterna, som lifvet själfv helt enkelt icke vill veta af. Men har han erkänt personlighetens betydelse för politiken i en riktning, den som smakar af renässansen och Nietzsche, så måste han också erkänna den i en annan riktning — den som smakar af exempelvis Luther och Gustaf Vasa, för att nu bara framhålla ett par af de historiens män, som vi kunna kalla hänsynslösa på det enda sätt, som jag erkänner såsom för politiken nödvändigt, nämligen hänsynslösa i det goda. Huru som helst — har staten till uppgift att reglera och utjämna den sociala maktspänningen mellan dess olika maktgrupper, så inverkar det icke så litet på arten och förloppet både af denna spänning och denna reglering hur de personligheter moraliskt äro beskaffade, som bilda "maktviljan" inom dessa maktgrupper. Ett exempel må här vara nog. Man må ställa sig aldrig så tveksam till fördelen för staten af att släppa in massor af alkoholiserade män bland den väljarkår, som skall bilda vår "maktvilja"; men när de nu en gång finnas där, säger sunda förnuftet, att massan af icke alkoholiserade kvinnor borde på ett för maktviljan förmånligt sätt kunna späda ut all denna väl buteljerade

och — korkade "esprit" i vårt statslif. Detta icke så mycket genom kvinnornas faktiska inverkan på lagstiftningen medelst röstgifning som på grund af rösträttens förmåga att liksom höja det sociala anseendet af kvinnans opinion och därigenom bidraga till omdaningen af det allmänna föreställningssättet.

Om prof. R. nu svarar, att partilifvet i gamla kultur-stater som Sverige icke såsom möjligen partilifvet i kolonistater är grundadt på dylika privatpersonliga synpunkter, så svarar jag med hänvisning till spritintressenternas starka partihållning i de senaste sociala striderna i ett så gammalt kulturland som just England.

Vore det för öfrigt så barockt att med det moderna politiska lifvets snabba utveckling på alla områden få tänka sig bildningen af nya maktgrupper, fotade på andra grunder än de hittillsvarande ekonomiska? Prof. R. snuddar själf ofta vid denna fråga, om också i regel på ett afvisande sätt, t. ex. då han (s. 32) betonar, att intresse-gemenskapen i afseende på sociala frågor mellan kvinnor ur skilda sociala läger är en helt annan än den intresse-gemenskap, som bildar utgångspunkten för den olika sociala grupperingen och den verkligt politiska partibildningen. Han har nämligen härvid gjort den synnerligen träffande iakttagelsen, att den senare innebär en gemenskap i e g n a (s. k. reala) intressen, den förra åter "blott" en gemenskap i intressen för andra, en gemenskap sålunda af samma art som den, hvilken framkallar frivilliga föreningar för välgörande ändamål etc., utan att deras medlemmar på den grund få anspråk på politisk rösträtt. Men han nämner detta emellertid endast för att varna för någon öfvertro vare sig på rösträttens betydelse för den sociala lagstiftningen eller på betydelsen af denna lagstiftning öfver hufvud taget.

I dessa båda varningar instämmer jag fullkomligt. Jag vill här närmare precisera hvori jag ser kvinnorösträttens egentliga betydelse. Den ligger, såsom nyss blifvit sagdt, däri att den kommer att höja anseendet af kvinnans opinion såväl i hemmet som i samhällslifvet. Eller för att begagna prof. R:s egna ord: "den stegrar kvinnornas politiska bildning och ökar därmed möjligheterna för dem, särskildt såsom mödrar, att inverka på det uppväxande släktet, till en bättre allmänandas utveckling". Här är jag, såsom också torde vara förklarligt, fullt ut "troende"; trodde jag icke detta, skulle jag icke arbeta en dag längre för "saken". Att prof. R. ställer sig mera tveksam, så länge man ännu har så föga erfarenhet, är ju lika förklarligt, äfven om han medger, att påståendet "i enstaka och kanske många fall" torde vara riktigt.

Själf tycker jag nästan, att hans egen skrift på olika ställen så pass bestämdt bekräftat gissningen, att han knappast hade behöft vara så försiktig. S. 19 talar han om, att där kvinnorösträtt införts, har detta vanligen skett "i hopp att därigenom vinna begränsning af massväldet genom de individualistiska krafternas förstärkning", hvilka man alltså haft skäl att tro på hos kvinnan. S. 23 säger han, att kvinnan i nybyggareländerna städse tar parti till förmån för dem, som representera ordningen och lagbundenheten, och s. 29 not 2 säger han, att fler-

talet vittnesbörd peka i den riktning, att kvinnan i de stater, där hon fått rösträtt, verkat som "en höjande och renande faktor i det politiska lifvet."

Öfver hufvud taget slår prof. Reuterskiölds utredning på ett synnerligen välgörande sätt ihjäl åtskilliga segliva godtköpsargumenter och slagord i kvinnofrågan, dem kvinnorna själfva under många års kamp nästan börjat misströsta om att få död på. Dråpligen gemyttigt verkar det, när han (s. 18) lugnt talar om, att rösträttsutvidgningar i olika länder vanligen i hufvudsak så anordnats, att "blott de kategorier af människor, hvilka tillsammans bildat en ny maktfaktor i samhället", kommit i åtnjutande af rösträtt — allt under det man "sökt öfvertyga sig själf om riktigheten af fiktionen att utvidgningen genomförts, enär och emedan de nya väljarklassernas individer mognat för rösträtt. S. 30 affärdas påståendet, att kvinnans natur skulle hindra henne från att som männen överblicka en politisk frågas följder eller se den objektivt: "påståendet är för visso alldeles falskt af det skäl, att ej heller flertalet röstberättigade män äger eller någonsin ägt denna förmåga". Betydelsefullast är dock förf:s uttalande (s. 34) att erfarenheten synes till fullo visat grundlösheten af motståndarnes argument, att kvinnornas politiska intresse skulle verka ödeläggande på dem själfva och deras hem. Att suffragetrörelsen "alls icke får identifieras med kvinnorösträttsrörelsen i allmänhet", är också ett faktum, som högerpressen och allmänheten gjorde väl i att taga ad notam.*) Och kanske de äntligen göra det, när det är en juris professor, som uttalar det i kungliga utredningen! Att valbarhet är en logiskt nödvändig följd af valrätt, är också ett faktum, som det är godt att här få "fastslaget".

Hvad jag slutligen skulle vilja anteckna är, att prof. Reuterskiöld under sina studier af kvinnorösträtten tydligen icke blifvit osympatiskt stämd mot själfva rörelsens sätt att sköta sig. Han talar om dess "trosvisshet" och dess "alltid lika ljusa optimism", som stundom föranleder till öfverskattande af framgångar, men erkänner också "utan förbehåll den stora och i detalj gående omsorg, hvarmed man samlar och offentliggör alla fakta, som höra till dess historia, "och den saklighet, som i allmänhet utmärker kvinnornas redogörelser inför respektive representationer. Alice Zimmerns och Käthe Schirmachers historiska öfersikter öfver rörelsen finner han särskildt förträffliga.

Och resultatet af hela utredningen? Ja, det blir ungefär hvad man kunnat vänta sig af en verkligt vetenskaplig undersökning som denna, egentligen = — 0. Det går alldeles som vid Kants söndersmulande af de spekulativa bevisen för Guds tillvaro: vid hvarje s. k. bevis för kan han sätta ett bevis emot, och man blir till sist här liksom i fråga om det religiösa hänvisad till "det inre vittnesbördet". Efter många grundliga "å ena sidan" och "å andra sidan", står det ändå allttjämnt fast, att "lika litet som det kan, från riktiga utgångs-

*) Alla dessa kursiveringar af L. W.

punkter, anföras något som helst principiellt skäl för kvinnans politiska rösträtt, lika litet kan något sådant skäl anföras däremot.**)

Man blir kanske då benägen att fråga sig hvad det skulle tjäna till att lägga ned så stor apparat på hela utredningen, men då skulle jag vilja framhålla, att redan detta resultat i och för sig har icke så litet värde för frågans sakliga behandling i den praktiska politiken. Det är verkligen pengar värdt att från vetenskapligt håll ändtligen ha svart på vitt på, att det på det hela taget är en maktfråga det gäller, när man opponerar sig mot kvinnans rösträtt, och inte tilläventyrs några ideella idéer om kvinnans bevarande åt hemmet eller "kvinnlighetens ljuvaste bouquet" m. m. m., som man dock kanske tror sig kämpa för med näbbar och klor. Och så är det slutligen af icke ringa historiskt värde att äga frågans utveckling ordentligt bokförd och värdesatt de massor af godt källmaterial till belysning. Rösträttskvinnorna ha alla skäl att vara prof. Reuterskiöld tacksamma och att vara glada åt att de lyckats förmå den svenska staten att ägna deras fråga åtminstone en större teoretisk uppmärksamhet än någon annan stat hittills gjort.

LYDIA WAHLSTRÖM.

**) Kurs. af prof. R.

En ny dufvopost.

Ur Woman's Journal 18 februari 1911.

Lagstiftande kåren i Kansas har antagit ett förslag om ändring af konstitutionen för att bereda politisk rösträtt åt kvinnor.

I Senaten afgåfvos 27 röster för och 12 röster emot förslaget och i Underhuset 94 röster för och 28 emot.

Under de 60 år rösträttsrörelsen existerat, hafva endast 10 af de 48 Förenta staterna antagit och till folkomröstning utställt dylika förslag, och af dessa 10 var det under förra året 4 stycken. Det nya året är ännu icke två månader gammalt och ändringsförslag hafva redan antagits af tvänne stater och bida folkets afgörande.

Segern i Washington och omslaget i allmänhetens stämning visar sig också i det ökade antalet röster, som numera tillfalla förslag om rösträtt åt kvinnor.

I icke mindre än 5 andra stater hafva dels vunnits enkel majoritet, dels ett större antal röster än förut, dels som i Indiana ett enhälligt uttalande af valutskottet såväl för införande af kommunal rösträtt åt kvinnor som för antagande af ändringsförslag i syfte att bereda dem politisk rösträtt.

**Förnya ofördröjligen Eder
prenumerat på DAGNY!**

Stadsfullmäktigevalen i Stockholm.

För andra gången såsom själfva valbara stå i år kvinnorna i Stockholm inför valet af kommunalrepresentanter. Det är med spänning man följt valförberedelserna, nämmandet och placeringen af de kvinnliga kandidaterna inom de olika partierna. Att göra några uttalanden häröfver torde väl ännu vara för tidigt, listorna äro, när detta skrives, ännu icke ens inom alla kretsar fastställda. Att nog så befogade önsknings på vissa håll icke tyckas komma att förverkligas, kan emellertid tyvärr förutses. Så är bl. a. fallet med valet i andra kretsen, hvilket, när detta läses, redan skett. Liberalerna hade för sitt vidkommande där insatt fil. kand. Axianne Thorstenson i tredje rummet, en plats som var långt ifrån säkerställd. Det är djupt att beklaga om utgången, såsom är att befara, blir att fröken Thorstenson ej blefve vald. Man kan emellertid ännu så länge hoppas, att slaget icke är förlorat.

I samma krets, den 2:dra, har socialdemokraterna insatt Anna Johansson, kontorsbiträde i Lifförsäkringsaktiebolaget De Förenade, på fjärde rummet, en plats som ej heller kan anses tillförsäkra henne att blifva vald.

I denna krets ha de moderata icke uppställt någon kvinnlig kandidat.

Öfriga kvinnliga namn, så långt listorna nu äro fastställda, äro: fröken Anna Lindhagen, barnavårdsinspektör, uppsatt af socialdemokraterna på andra rummet i tredje kretsen; fru Emilia Broomé, C. S. A:s byråföreståndarinna, uppställd af liberalerna på första rummet i fjärde kretsen; fröken Alma Hedin, uppsatt af de moderata på femte rummet i femte kretsen.

Hvad denna krets beträffar är liberalernas lista ännu icke klar. Det starka kvinnliga namn, man här räknat på, fröken Kerstin Hesselgrens, har bortfallit, då fröken Hesselgren på grund af sjuklighet afsagt sig kandidatur. Vid möte inom kretsen har styrelsen föreslagit fröken Anna Åbergsson, ett förslag, som kraftigt understöddes från kvinnligt håll. Dr Inez Laurell, som äfven af kretsstyrelsen föreslagits, har undanbedt sig att ifrågakomma; vidare föreslogs på mötet ännu en kvinnlig kandidat, fröken Gerda Meyerson. Om den eventuella placeringen af den eller de kvinnliga kandidaterna är för tidigt att här yttra sig.

För att återgå till de fastställda listorna, ha socialdemokraterna i sjätte kretsen uppställt fru Amanda Frösell; de öfriga partiernas listor i denna krets äro, när detta skrives, icke klara, hvilket äfvenledes är fallet med första kretsens; socialdemokraterna ha i första kretsen ingen kvinnlig kandidat

Valdagarna bli följande: tredje valkretsen torsdagen den 9 mars, fjärde valkretsen lördagen den 11 mars, femte valkretsen onsdagen den 15 mars, sjätte valkretsen torsdagen den 16 mars och första valkretsen måndagen den 20 mars. Femte valkretsen väljer 10 stadsfullmäktige, de öfriga 8 hvardera.

Svenska konstnärinnors utställning.

I.

ELLEN JOLIN
Moderna afdelningens kommissarie.

IDA von SCHULZENHEIM
Ordf. i bestyrelsen.

MINA CARLSSON
Retrospektiva afdelningens kommissarie.

Mer än en gång torde kvinnliga konstnärer vid de utställningar som anordnats af skilda konstnärssociationer ha känt i luften en viss obenägenhet mot kvinnlig konst, en föresats att åtminstone ta emot så litet som möjligt däraf. Den uppfattningen, att alster af kvinnlig pensel eller mejsel icke kunna äga något konstnärligt värde, torde väl numera vara sällsynt, men männen ha, när det gäller kvinnligt arbete, svårt att höja sig öfver konkurrenskänslor. Visserligen kan ju hvarje manlig kamrat också bli en medtäflare på vädjobanan, men — den manliga rivalen är i alla fall i sin goda rätt, anser man. Det kvinnliga "intrånget" däremot betraktas alljämt såsom ett slags illojal konkurrens. Och om de kvinnliga konstnärerna skulle komma med en blyg invändning: "Men vi måste ju också lefva" — är det att befara att svaret från somliga håll blefve den franske domarens barska: "Je n'en vois pas la nécessité."

Huru mycket känsla af att vara ovälkommen, sedd med en viss ovilja af sina manliga kamrater, kan ha verkat hämmande på arbetsglädjen hos kvinnliga konstnärer — i synnerhet under tiden före de allra senaste decennierna — det kan icke beräknas. Men säkert är, att det icke var en dag för tidigt som de svenska konstnärinnorna sammanslöto sig till en egen förening. För den undanknuffade askungen måste det ju ha varit en alldeles speciell njutning att få det egna hemmet, och för kvinnliga konstnärer, som varit vana att känna det som om de togos med halft på nåder, bör det kännas synnerligen hugnesamt att kunna sända sina arbeten till en utställningsjury, som inte betraktar det som ett "aber" att man är kvinna.

Det är, som bekant, fröken Ida von Schulzenheim, som har hedern af att ha tagit initiativet till denna förening. Och bland dem, som jämte henne arbetat för densamma, böra här först och främst nämnas fru Mina Carlsson, född Bredberg, som haft det ansvarsfulla värfvet att samla ihop och ordna den retrospektiva afdelningen å

den nyss öppnade utställningen, — samt fröken Ellen Jolin, som ordnat den moderna afdelningen. Alla dessa tre konstnärinnor utställa ju själfva: fröken v. Schulzenheim har en samling präktiga djurbilder, fru Carlsson ett par porträtt, af hvilka ett själfporträtt, när det för en del år sedan först exponerades, väckte en berättigad uppmärksamhet — om man än då, liksom nu, kände sig frestad anmärka, att konstnärinnan ingalunda gjort full rättvisa åt sin modell —; och fröken Jolin visar oss några vackra akvareller, med motiv dels från Sverige, dels från södern — af hvilka senare interiören från Santa Maria Novella i Florens är ett godt prof på hennes förmåga att återgifva stämmingsrika arkitekturmotiv. Men det är icke främst för dessa artistiska prestanda, som Dagny velat i dag återgifva de tre ifrågavarande konstnärinnornas porträtt, det är närmast för att uttala ett tack för all den osparda möda, all den oförtröttade energi de nedlagt i och för denna utställnings åvägbringande och ordnande. Ty det är icke blott de exponerande konstnärinnorna, som äro dem tack skyldiga, utan öfver hufvud hvarje kvinna, som har tillräckligt af samhörighetskänsla med sina arbetande systrar för att glädjas öfver den seger för kvinnlig konst, som denna utställning innebär.

Denna den nybildade föreningens första utställning är nämligen både rikhaltig och vacker. Och detta oaktadt man där saknar flera af våra framstående konstnärinnor. Så ibland skulptriserna Sigrid Blomberg, Märtha Améen och Alice Nordin (i fråga om den sistnämnda är emellertid uteblifvandet lätt förklarligt, därigenom att hon just för närvarande har en separatutställning i konstnärshuset). Af målarinnorna fattas bl. a. fru Anna Boberg med sina europeiskt kända Lofotsbilder, fru Gerda Wallander, som nyss haft en uppmärksam utställning, och Hedvig Björkman, på hvars målade bonader med deras fantastiska stämning och utsökta färger man gärna skulle velat se några prof. Då emellertid utställningen — trots antydda luckor — ter sig både rik och gedigen, vittnar

BRÖLLOPS-
och andra festlig-
heter arrangeras
bäst å
"DRAMATENS"
FESTUÅNING
Fullständiga förslag
lämnas beredvilligt.

DRAMATISKA
TEATERNS
RESTAURANT
HUGO JAGARE
STOCKHOLM.

Kökselever
emottagas under
vintermånaderna.
Erkändt godt kök under
ledning af framstående
fransk kökschef.

DAGNYS LÄSARE
böra gynna
DAGNYS ANNONSÖRER

detta ju om att den kvinnliga konsten i Sverige i närvarande stund är en faktor att räkna med.

Till det behagliga intryck, som utställningen strax vid inträdet framkallar, bidrager i sin mån de smakfulla anordningarna med draperier — lånade från Handarbetets vänner — antika möbler, grönskande evonimus och färglysande blommor. Själva den bistre Moses ute i vestibulen får ett skimmer af blidhet öfver sig, omgifven som han är af vårglada tulpaner och påskliljor.

I ett par följande artiklar skall jag framhålla hvad som tyckes mig vara det mest märkliga inom såväl den retrospektiva som den moderna afdelningen. För dagen antecknar jag blott ett yttrande, som inför Charlotte Wahlströms öfverlägset målade landskap lär ha fällt af en framstående Stockholmsteolog: "Om kvinnor kunna måla så där bra, så böra de sannerligen ha rösträtt!"

Det vågade väl knappast ens den mest entusiastiska F. K. P. R-ist hoppas på: att konstens heliga makt skulle kunna åstadkomma en så ögonblicklig omvändelse!

Anna Maria Roos.

Språk som samfärdsmedel.

Frågan om ett internationellt hjälpspråks betydelse för kvinnorna, hvilka i sina stora internationella sammanlutningar för kvinnosaksarbetet ständigt ställas inför språkolikheternas besvär och hinder, har förut en gång upptagits i Dagny, då ett kort påpekande gjordes af den danska föreningen "Det internationale Hjälpesprogs Kvinde-Forbund". Nu har den kände filologen dr H. Buerger Goodwin i Stockholm hållit ett intressant föredrag om "Språk som samfärdsmedel", hvilket, ur den ofvan berörda synpunkten, torde särskildt kunna intressera Dagnys läsekrets.

Talaren framhöll språkvetenskapens växande intresse för språkens betydelse som rationella samfärdsmedel. Efter en kort redogörelse för hjälpspråksfrågans utveckling i senare tid och dess läge för närvarande betonade tal. nödvändigheten af en allsidig kritik och demokratisk organisation för ernående af absolut nationell neutralitet och den systemenhet, med hvilken hela frågan står eller faller. Utan att vilja beteckna Ido såsom en definitiv lösning af hjälpspråksfrågan, framhöll tal. att man på språkvetenskapligt håll tror sig i Ido kunna skönja stommen till en definitiv internationell hjälpspråkskodex.

Till sist påpekade dr Buerger Goodwin, att Schweiz gått i spetsen för bildande af ett hjälpspråksämbete och att Sverige borde pröfva hjälpspråket såsom samfärdsmedel genom att regeringen tillåte det såsom valfritt ämne i skolorna och genom att post, telegraf, järnväg och polis m. fl. verk uppmuntrade hjälpspråksstudier hos sina tjänstemän. Detta kan, framhöll tal., ske utan utgifter för staten. Först när hjälpspråks praktiken börjar, kan den riktiga frågan, som sedermera skulle medföra en oerhörd arbetsbesparing på alla håll, visa sin lifsduglighet. Tack vare de redan för Ido intresserade sakkunniga, till hvilka regeringen borde hänskjuta den aktuella frågan, behöfver man icke befara att experimentet med ett provisoriskt lösningsförslag som t. ex. Ido (som redan är valfritt ämne vid Lunds privatgymnasium) skulle anses såsom förhastadt.

Kvinnorna och fullmakts-tjänsterna.

Fakulteternas i Lund och öfriga utlåtanden.

Vid en jämförelse mellan Uppsala och Lunds fakulteters utlåtanden angående löneregleringskommitténs förslag med afseende på kvinnas rätt att inneha professorsbeställning, synes det som om universitetet i vår sydliga landsända bestod sig med en något fördomsfriare uppfattning i saken än hvad fallet är i den mellansvenska lärdomsstaden.

Med afseende på de juridiska professurerna har juridiska fakulteten i Lund enhälligt uttalat som sin åsikt, att en inkonsekvens förelåg i kommitténs betänkande genom den där gjorda åtskillnaden mellan å ena sidan professorerna i civil-, straff- och processrätt och å andra sidan professuren i speciell privaträtt. Civil-, straff- och processrätten, framhåller fakulteten, stå icke i närmare relation till domareverksamhet än speciell privaträtt. Därtill fogar fakulteten det uttalandet, att om än erfarenhet i domarevärf måste anses äga stor betydelse för undervisningen i nämnda fyra läroämnen, kan dock denna omständighet icke motivera en sådan principiell åtskillnad mellan särskilda professorer inom fakulteten, som betänkandet innehåller.

Medicinska fakulteten anser, att visserligen ett vidsträckt användande af kvinnor i statens tjänst kan medföra vissa af den kvinnliga naturen betingade vanskligheter, hvilka kunna ogynnsamt inverka både på kvinnorna själva och på det af dem presterade arbetsresultatet men att, då grundsatsen om kvinnans rättighet till statstjänst redan är erkänd och delvis genomförd, det vore omöjligt att på endast teoretiska grunder uppdraga den gräns, inom hvilken dessa rättigheter skola hålla sig. Endast erfarenheten, synes det fakulteten, kan här afgöra. En utsträckning af grunderna för kvinnans anställande i statstjänst anser den därför endast skola medföra en ökad möjlighet för de verkliga kompetenta bland kvinnliga sökanden att komma i åtanke, medan å andra sidan skärpt konkurrens och ökade kompetensfordringar med säkerhet skola utmönstra dem, som visa sig icke fylla måttet.

Utgående från dessa synpunkter hade därför icke heller fakulteten något att invända mot de förslag, som af kommitterade gjorts angående särskildt vissa läraretjänster.

Beträffande den af kommitterade föreslagna skyldigheten för kvinna att vid ingående af äktenskap frånträda sin befattning, framhåller fakulteten, att kommitterades förslag endast träffar dem, som äro lagligen gifta, men icke dem, som utan ingående af lagligt äktenskap, lefva under äktenskapliga förhållanden. Fakulteten anser som nödvändigt att paragrafen tager hänsyn till och ändras i enlighet med dessa synpunkter. Är tydligen rädd att paragrafen skall lända till "premiering" af utomäktenskapliga förbindelser.

Professorerna Essen-Möller, Petrén, Thunberg och Bang ansågo dessutom att kvinna skulle erhålla rättighet att söka professur i de teoretiska ämnena inom medicinska fakulteten.

Filosofiska fakultetens sektioner kunde icke komma till enighet om ett gemensamt uttalande i frågan, utan fakultetens professorer ha till protokollet hvar för sig dikterat särskilda uttalanden. För kommitterades förslag i fråga om de befattningar, som skulle stå kvinna öppna, ha uttalat sig professorerna Walberg och C. A. Moberg, som anse att samtliga akad. lärarebefattningar med undantag af de teologiska böra vara för kvinnan tillgängliga, Ekvall, Liljeqvist, Hans Larsson, Wrangel, (dock beroende på K. m:ts särskilda pröfning), Lindskog, Ekman, Wallengren och Charlier.

Mot förslaget ha uttalat sig professorerna Brodén, Lovén och Rydberg beträffande de till matematisk-naturvetenskapliga sektionen hörande befattningarna.

Professorerna Stille, Kock och H. von Schwerin ha uttalat sig för att K. m:t måtte kunna bevilja särskildt kvalificerade kvinnor rätt att vid professurs tillsättning ifrågakomma, en kunglig dispensrätt alltså.

Som redan i föregående nummer af Dagny nämndes har Lunds större akademiska konsistorium afstyrkt löneregleringskommitténs betänkande. Dock tyckes detta endast rent formellt kunna nämnas afstyrkande, då 8 röster afgåfvos för kommitténs förslag, 13 emot, men af dessa 13 voro 7 för kgl. dispens öfver hela linjen, utan någon som helst inskränkning af platserna, samt med på hr Callerholms reservation gent emot uteslutning på grund af äktenskaps ingående; 1 röst gafs för full principiell likställighet på alla punkter.

Karolinska mediko-kirurgiska institutets lärarekollegium har äfven inkommit med sitt utlåtande och är detta af tillstyrkande natur. I anslutning till den af kommittéledamoten hr af Callerholm afgifna reservationen, anser lärarekollegiet, att med afseende å rättighet att söka och erhålla professorer och laboratorbefattningar med fast anställning vid Karolinska institutet kvinnor böra vara likställda med män.

Därest kvinnlig innehafvare af någon af ifrågavarande befattningar ingår äktenskap, anser lärarekollegiet det böra på hennes ansökning i hvarje särskildt fall ankomma på konungens pröfning, huruvida hon må ändock bibehålla befattningen.

Beslutet om rätten att söka och erhålla professorer och laboratorbefattningar fattades med 13 röster mot 4.

Detta beslut afviker emellertid betydligt från den ståndpunkt som intagits af lärarekollegiets nämnd, hvilken i sitt uttalande instämmer i kommitténs mening, att professorsbefattningar vid Karolinska institutet icke borde få innehafvas af kvinnor. Hvad beträffar laboratorbefattningarna i fysiologi och bakteriologi, till hvilka kommittén ansett tillträde böra öppnas för kvinnliga sökande, afstyrker nämnden kommitténs förslag.

Medicinalstyrelsen yttrar sig i en längre motivering mot kvinnas lämplighet som provinsialläkare, framhåller däremot att sjukvården å sjukhus "utan olägenhet" synes kunna anförtros åt skickliga kvinnliga läkare men anser att kvinnan ej i samma mån som mannen är skickad till de praktiska administrativa värfven, så att hon lämpar sig

till chef på en större komplicerad sjukvårdsanstalt.

Utlåtandet utmynnar i ett yrkande på att kvinna må kunna blifva "läkare vid lasarett och därmed likställda sjukhus, dock endast under förutsättning att vederbörande lasarettsdirektion eller sjukhusstyrelse gifvit henne sitt förord till utnämningen."

Mot kommittébetänkandet i öfrigt — alltså jämväl de föreslagna grunderna för kvinnlig tjänstnehafvares löneförmåner och pensionering — har medicinalstyrelsen intet att erinra.

I fråga om kvinnas anställning som bibliotekarie har riksbibliotekarien Dahlgren tillstyrkt förslaget om att införd svensk kvinna, som är ogift eller änka, må kunna utnännas och befordras till andre bibliotekarie vid k. biblioteket.

Riksarkivarien framhåller i sitt utlåtande angående kvinnliga arkivariers anställning, att riksarkivet har en starkt administrativ karaktär och att de historiskt-vetenskapliga intressena ha trädt tillbaka för arkiv- och förvaltningstekniska. Någon erfarenhet af att kvinnor med framgång kunna behandla sådana administrativa ämnen, som för arkivväsendet få allt större betydelse, skulle man, åtminstone f. n., icke äga.

På denna grund hemställer riksarkivarien, att riksarkivet icke f. n. måtte upptagas bland de verk, i hvilka kvinnor skulle kunna befordras till ordinarie tjänst. Skulle emellertid K. m:t finna att detta ändock bör ske, hemställer riksarkivarien att f. n. kvinna endast må kunna befordras till andre arkivarie. Äfven anser han det vara lämpligast, att registratorsplatsen, med hänsyn till den kräfvande och ansträngande tjänstgöringen, fortfarande besättes med manlig innehafvare. Likasom han anser att för kvinnor skulle undantagas förste arkivarieplatserna, som i viss mån äro jämförliga med byråchefernas i andra verk, böra, menar riksarkivarien, landsarkivarietjänsterna ej göras tillgängliga för kvinnor.

Kommitténs förslag om att kvinna, som ingår äktenskap, skulle vara skyldig att frånträda sin befattning, har vid arkivariesammanträdesöfverläggningarna vållat bekymmer. Att ogift kvinna äfven skulle kunna bilda familj har framhållits, hon skulle ju i sådant fall icke drabbas af uteslutningsbestämmelsen. Huru därmed förfara? Någon bestämmelse borde göras, men huru en eventuell föreskrift i detta hänseende skulle formuleras, har man icke tilltrött sig kunna föreslå.

Statistiska centralbyrån har i sitt utlåtande utgått ifrån att byrån icke kan hänföras till "inrättningar för vetenskap", utan är att anse såsom ett förvaltande verk i likhet med alla öfriga sådana, som utarbete officiell statistik, i främsta rummet kommerskollegii statistiska afdelningar, hvadan kvinnas utnämmande till tjänster i statistiska centralbyrån skulle strida mot regeringsformens ordalydelse.

Den stängda dörrrens politik! Det synes oss, att man med detta uttryck i stort taget kan karakterisera de föreliggande utlåtandena angående kvinnas rätt att bekläda statstjänst.

Notiser.

Valbyråer för kommunalt röstberättigade kvinnor i Stockholm. För att arbeta för kvinnornas deltagande i stadsfullmäktigevalen anordna rösträttsföreningen och Fredrika-Bremer-Förbundet i år, såsom äfven förut skett, valbyråer för röstberättigade kvinnor. Å byråerna lämnas upplysningar angående valen och tillhandahållas samtliga valpartiers valsedlar.

Kvinnligt yrkesregister 1911. Den välkända, af fröken Berta Wiman utgifna publikationen "Kvinnligt yrkesregister" har nu utsändt sin 7:de årgång. Utom sin omfattande hufvudafdelning, själfva yrkesregistret, som afser att sprida kännedom om vårt lands på olika områden arbetande själfständiga kvinnliga yrkesutöfvare, bjuder innehållt äfven på meddelanden om olika kvinnoföreningar såväl i Stockholm som i landsorten samt noggranna uppgifter om inträdesfordringar, utbildning, kompetensvillkor, arbetsförhållanden och eventuella inkomstmöjligheter för olika yrken, afseende att vägleda kvinnor vid valet af lefnadskall och hvartill materialet lämnats från instititioner och af sakkunniga på respektive områden. Öfver de under 1910 valda kvinnliga stadsfullmäktige finnes en förteckning. I tvenne artiklar redogöres för den Internationella Kvinnorösträttsalliansen och dess sjätte kongress hvilken som bekant hålles i Stockholm den 12—17 juni, samt det Internationella Kvinnoförbundet och dess möte i Stockholm i september 1911.

Såsom bilaga medföljer ett litet häfte innehållande en artikel om lif försäkring af Kvinnligt yrkesregisters utgifvarinna och utgörande nr 6 af Kvinnligt yrkesregisters serie "Uppsatser i frågor för kvinnan och hemmet".

Fru Greta Holmgrens vis- och sagoaftnar. Under sin turné till förmån för internationella kvinnokongressens kassa besökte fru Greta Holmgren söndagen den 26 febr. Eskilstuna och gaf då å därvarande goodtemplarsalong en med stort intresse omfattad vis- och sagostund.

På lördag, föregående dag, höll fru Holmgren en liknande vis- och sagostund i det närbelägna Torshälla inför en publik som till trängsel fyllde stora salen i Folkets hus.

Som synes alltså en glad och lyckad tillställning både i Eskilstuna och Torshälla. Behållningen steg ensamt i Eskilstuna till något öfver 120 kr.

Föreningsmeddelanden.

Strängnäs-kretsen af Fredrika-Bremer-Förbundet höll den 10 febr. sitt årsmöte. Af årsberättelsen framgick bland annat, att kretsen under året tillsammans med F. K. P. R. anordnat tvenne studiecirklar, behandlande "De proportionella valen" samt "Kvinnlig yrkesutbildning", hvaraf den förra ledts af fröken Ninni Huldt och den senare af fröken Eva Sack. Mötet beslöt att i förening med F. K. P. R. fortfarande ordna studiecirklar efter samma plan som hittills.

Fredrika-Bremer-Förbundets styrelse hade framkommit med begäran att få hålla förbundets årsmöte i Strängnäs den 18 april, och mötet beslöt att genom ordföranden hälsa förbundet välkommet samt att vidtaga nödiga anordningar för dess mottagande.

Den afgående styrelsen återvaldes och består af fru H. Kantzow, ordförande, fru Philipson, fröknarna Eva

Sack och Emilie Rydberg samt fru U. Queckfeldt, hvilken sistnämnda invaldes efter fru C. Rundberg, som undanbedt sig återval. Revisorer blefvo fruarna E. Mannerstråle och E. Hallström samt revisorssuppleanter fruarna M. Bergstedt och Ch. Fehr.

Efter mötets slut höll doktor Alexandra Skoglund från Stockholm ett intressant och sakrikt föredrag om gift kvinnas rättsliga ställning förr och nu.

Strängnäs F. K. P. R. har i dagarna hållit sitt årsmöte hvarvid årsberättelse föredrogs och ansvarsfrihet beviljades styrelsen.

Under det gångna året hade länsförbundets möte hållits i Strängnäs. Vid höstens stadsfullmäktigeval hade tack vare föreningens arbete en kvinna, fröken Ninni Huldt, blifvit invald i stadsfullmäktige. Äfven vid tiden för skattedeklarationen hade föreningen varit verksam och särskildt agiterat bland de gifta kvinnorna att tillvarata sina rättigheter.

Den afgående styrelsen återvaldes med undantag af fru S. Nordström, som undanbedt sig återval; i hennes ställe valdes fru Giesecke. De återvalda styrelsefunktionärerna äro: fru A. Widebeck, ordförande, fru Giesecke, v. ordförande, fröken M. Rydbeck, sekreterare, fröken N. Huldt, kassaförvaltare, samt fru M. Lindblom. Till ombud vid länsförbundets årsmöte, som skall äga rum i Nyköping 24—25 mars, utsågs fru A. Widebeck.

Mötet beslöt att på ett af L. K. P. R:s centralstyrelse framställt förslag bevilja Landsföreningens kassa en årlig tilläggsafgift af 10 öre pr medlem.

I sammanhang härmed kan omtalas att Strängnäs F. K. P. R. fått en välbehöflig förstärkning i sin kassa genom några föreningsmedlemmars energiska ingripande. I den vällofliga afsikten att förena nytta och nöje, hade de nämligen, med värdefull hjälp af de bästa förmågor inom samhället, lyckats åstadkomma ett s. k. "societetspektakel", och detta med ypperlig framgång. Biljetterna hade sålts under hand och det hela fick en helt och hållet familjär anstrykning. Supé intogs efter föreställningens slut, anordnad af hushållsskolan vid Benninge under ledning af skolans innehafvarinna fröken Eva Sack i egen hög person.

Medvetandet om att flera af de medverkande icke äro vidare ifriga vänner af kvinnliga rösträttsrörelsen, men dock varit nobla nog att ställa sina gåfvor till förfogande, gjorde endast sitt till, att stärka det alltigenom behagliga intrycket af det hela. En del af aftonens program utfylldes af stadens sångförening, därpå visst icke alla, åtminstone ej herrarne, äro några F. K. P. R-are.

Statsbanornas kvinnliga tjänstemannaförenings årsmöte ägde rum å Frejarestauranten i Stockholm lördagen d. 25 febr. Sedan års- och revisionsberättelse uppläst och ansvarsfrihet beviljats, valdes till styrelse: fröknarna V. Wikström ordf., A. Zimmerman v. ordf., H. Mendel sekr., G. Hedenstierna v. sekr., M. Waller kassör, E. Martin och E. Kvarnström suppleanter, A. Knudsen och E. Ekelund revisorer, A. Gilljam v. revisor.

Efter förhandlingarnas slut vidtog ett angenämt samkväm med supé, teaterföreställning, sång och musik.

Södermanlands länsförbund af F. K. P. R. kommer att hålla sitt årsmöte i Nyköping den 24—25 mars.

Sprid Dagny!

Mjolk dagligen till afhämtning.

Osukmad för 15 öre lit.
Handskummad för 6 öre lit.

Tjock grädd för 90 öre lit.
1:ma smör kr. 2,00 pr kilo.

Stockholms Mejeriaktiebolag. Klarabergsgatan 68.

Allm. Tel. Br. 5241.

Svaga och blodfattiga, barn och äldre, böra använda Vasens (f. d. Nordstjernans) "Ferrol", hvilket stärkande järnpreparat hastigt ökar kroppsvikten. Fördrages lätt af alla. På alla apotek till 2 kr. fl.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{4}$, 2:50 för $\frac{1}{2}$, och 1:25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

Folkskolans Barntidning

utgifven och redigerad af STINA QUINT utkommer 1911 i sin tjugonde årgång.

Ett rikt illustrerad nummer hvarje vecka, 36 veckor under året.

Bästa och lämpligaste läsning för barn af alla samhällsklasser.

Prenumerera å närmaste postkontor. Pris för helt år Kronor 1:65, halft år 90 öre.

**GYNNA DAGNYS
ANNONSÖRER!**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller 7 $\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Bildad Flicka

som genomgått 8-kl. högre lärov., önskar plats i familj att undervisa barn. Goda betyg och rek. Svar till "18 år", Ystads Annonsbyrå, Ystad.

Kvinnlig gymnastikdirektör

önskar plats nu genast. Svar till "Postbox 12", Örebro.

Ung flicka

som genomgått 8 kl. läroverk samt kortare hushålls- och klädsömnadskurser, önskar plats som hjälp och sällskap. Villig, barnkär, något musikalisk. Svar till "20 år" Jönköping p. r.

Själfständig plats

önskas af medelålders, bildad, intelligent dam, med god insikt och vana att sköta ett stort hushålls ekonomi och praktiska göromål såsom husmoder vid pensionat, skola eller liknande, event. arrende af pensionat. Svar bedes till "Våren 1911", und. adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Bättre, anspråkslös

flicka önskar till våren plats i mindre familj att som familjemedlem deltaga i förekommande husliga göromål. Lön önskvärd. Svar till "20 år", Östersund p. r.

Ung lärarinna

med högre kompetens och två års undervisning önskar nästa läsår plats i bildad familj, helst bosatt i utlandet.

Svar till "Musikalisk", Uppsala p. r. före den 8 mars.

Värdinna.

Medelålders änkefru i besittning af ett fullständigt och komfortabelt 4-rumshem, allt komplett, önskar nu eller till hösten hushålla för äldre herre (eller ännu hellre om två bekanta herrar sloge sig tillsammans) i god ekonomisk och social ställning, gärna i landsorten. Den sökande vet sig kunna ordna ett hem trevligt och fylla sin plats som värdinna. Svar till "Lämplig sysselsättning önskas" under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Plats som resällskap

önskas af bildad och språkkunnig ung dam med goda rekommendationer. Östermalms Inack.-Byrå, 33 Brahegatan. Riks 97 54. Allm. 198 95.

Dam

af god familj, elementarbildad, vänlig och pålitlig, som med utmärkta vitsord genomgått gymnastiskt institut, önskar medfölja en person, som är i behof af massage eller lättare sjukvård till badort eller annan rekreationsort. Goda ref. af flera läkare. Svar snarast möjligt till "Massös 1907", Örebro p. r.

Ordentlig o. proper flicka

väl kunnig i matlagning och inom hemmet förekommande göromål, önskar plats 1 maj, i barnlös, fin familj, som ensamjungfru. Vid godt bemötande fästes särskildt afseende. Svar till "K. L.-g", Allm. tidningskontoret, Gefle.

I godt hem på landet,

antingen i närheten af Stockholm eller i stad i landsorten sökes plats att tillträda 1 april som hushållsfröken eller husmoderns hjälp af bildad 28 års musikalisk, hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning, sömnad, Goda betyg från platser. Vidare Nya Inack.-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Stockholm.

Fotografer!

En duglig kopist med goda betyg önskar platsombyte från mars eller senare. Svar afvaktas tack-samt till sign. "Kopist 222", adr. Annonsbyrån Hermes, Helsingfors, Finland.

Engelska

önskar plats som sällskap och hjälp i ett hem. Den sökande är villig att leda och tala engelska med barn. Svar till "Små pretentioner", Allm. Tidningskontoret, Gustaf Ad. torg, Stockholm.

Plats som husföreståndarinna

i godt hem hos bildad ungherre eller änkekan sökes af bildad, medelålders, frisk, gladlynt person, hushållsvan, fullt kunnig i matlagning, bakning, alla husliga bestyr, van att med ordning och sparsamhet sköta ett hem. Kan på egen hand med hjälp till tvätt, skurning o. s. v. sköta hemmet. Helst i Stockholm eller dess närhet på landet. Goda betyg. Vid. Nya Inack.-Byrån, Brunkebergsg. 3 B.

Plats att förestå hemmet

hos ungherre eller änkekan önskas af bättre, anspråkslös, medelålders flicka; är villig att på egen hand ombesörja alla inom hemmet förekommande göromål; är skicklig i finare och enklare matlagning; äge god hälsa och godt humör; förstår rek. Svar till "Pålitlig", Nya Tidningskontoret, Uppsala.

Ung flicka

af god familj, van vid alla inom ett hem förekommande göromål, kunnig i finare handarbete, väfnad och sömnad, önskar plats som husmoders sällskap och hjälp, där jungfru finnes. Svar till »Familjemedlem 23», Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

Ung flicka önskar plats

hos äldre dam som sällskap och lektris. Svar inom 8 dagar till »H. E. P.», Kalmar p. r.

Ung, bildad flicka

af god familj önskar plats i godt hem att vara husmodern behjälplig eller om barn finnes läsa med dem. Kunnig i finare handarbeten samt genomgått en kurs i klädsömnad. Lön önskas. Svar till »Rosa», Helsingborg p. r.

Plats som undersköterska

å sjukhem, sanatorium eller privatvård sökes af troende flicka som äger vana i sanatorievård. Goda betyg finnas. Adr. Hilda Fransson, Järsjö, Kumla.

Som vårdarinna

åt nervös eller annars sjuklig person önskar bättre flicka plats. Goda betyg af läkare från flerårig plats. Svar med uppgift om löneförmåner och fordringar till »Karin», Bögerep, Stockamöllan.

Ung fransyska önskar under kommande sommar vistas i god familj i Sthlm eller dess närhet för att undervisa i franska samt som sällskap. Bästa ref. och betyg från föregående platser. Benäget svar emottas tacksamt under »Française», Allm. Tidningskont., Gust. Ad. torg, Stockholm.

En allvarlig, stadgad, 26 års flicka

önskar plats den 24 april som ensamjungfru i mindre familj. Väl kunnig i enklare matlagning och bakning. Goda rek. finnas, såväl skriftliga som muntliga. Svar emottas tacksamt under adress »Maria 26 år», Djursholm, p. r.

Plats som ensamjungfru

i bättre, äldre familj önskas af ordentlig flicka den 1 april, är kunnig i enkel matlagning och allt hvad till ett hem hör. Fleråriga betyg. Svar till »26 år» Eskilstuna.

I prästgård

eller annan bättre familj önskar en ung bohussländska plats, som husmoders hjälp. Lön önskas. Svar till »Familjemedlem 22», Fjällbacka p. r.

LEDIGA PLATSER.**Föreståndarinneplatsen**

vid Gefle fattigvårds Barnasyl kungöres härmed ledig att sökas före den 20 nästinstundande mars genom till Gefle stads Fattigvårdsstyrelse ställd, egenhändigt skriven ansökan, åtföljd af sökandens fotografi, ålders- och frejdbetyg, läkarbetyg samt de intyg, hälst i vidimerade afskrifter, sökanden vill åberopa till styrkande af sin kompetens.

Sökanden skall vara ogift, ej yngre än 25 och ej äldre än 35 år, vara för barnavård intresserad och utbildad samt hafva genomgått väl vitsordad utbildningskurs för sjuksköterskekallet och om möjligt ej vara främmande för kindergartenslärarinnsans uppgift.

Platsen, som tillsättes med 3 månaders ömsesidig uppsägningsrätt, skall tillträdas en månad efter antagandet.

Löneförmånerna äro bestämda till 600 kronor kontant pr år jämte ett möbleradt bostadsrum och fritt vivre m. m. inom anstalten.

Närmare upplysningar lämnas af Fattigvårdsbyrån, Gefle.

Gefle den 24 Februari 1911.

Fattigvårdsstyrelsen.

Vid

Kjellbergsska flickskolan i Göteborg

är från och med nästa läsår plats ledig för lärarinna med högre kompetens. Undervisningsskyldighet i *historia*, *geografi* samt *tyska* eller *franska*. Eventuellt utbyte af ämnen. Begynnelselön 1500 kr. Särskilda pensionsförmåner. Ansökningshandlingar insändas till styrelsen före den 15 mars.

Göteborg i februari 1911.

Styrelsen

(Nord. A. B. 47828)

LÄRARINNA

erhåller plats vid Östergötlands Folkhögskola under sommarkursen 1911 (Maj—Juli) med undervisningsskyldighet i naturlära med hälso-lära, svenska språket, räkning, gymnastik och sång. Vidare meddelar rektor H. Odhner, Lunnevad, Sjögestad.

Vid Umeå elementarläroverk för flickor

blir till nästa läsår plats ledig för en lärarinna med högre kompetens. Ämnen: svenska och tyska på det högsta stadiet, samt engelska eller franska i en klass. Lön enligt lag. Ansökningar insändas före mars månads utgång till Styrelsen.

DAGNY, KVINNORNAS BÄSTA PLATSANNONSTIDNING**Lärare- och Föreståndare-befattningen.**

vid privata samskolan i Åhus köping sökes hos direktionens ordförande, kyrkoherde F. G. Nordell, inom 30 dagar efter första kungörandet häraf i vederbörande tidning. Sökande bör hafva aflagt studentexamen eller annorledes ådagalagt sig innehafva erforderliga insikter och färdigheter och förmåga att meddela undervisning uti de läro- och öfningsämnen, som förekomma i de tre första kurserna vid de allmänna läroverken samt förete vitsord om ett mycket godt uppförande. Behörigen examinerad *lärarinna* må ock göra ansökan. Befattningen tillsättes med ömsesidig rätt till 6 mån. uppsägning. Lönen utgår årligen för 38 veckors undervisning f. v. med 1,400 kr. i ett för allt och utbetalas kvartalsvis. Tillträde sker den 15 nästa augusti. Undervisningsprof afläggas på kallelse.

Åhus den 2 febr. 1911.

Direktionen.

Föreståndarinna

sökes för Föreningen Värmlands Hemslöjds försäljningsmagasin i Karlstad. Tillträde den 1 nästa april. Kompetent person hänvände sig snarast möjligt till föreningens ordförande Kapten Hj. Nisbeth.

Anspråkslös bättre flicka,

ej allt för nng, önskas till hem på landet för att sköta tvenne barn i ålder 11—8 år. Sökanden bör vara barnkär, stadgad och omtänksam samt vara van vid läsläsning och äfven vara kompetent att undervisa 8-åringen i de första grunderna. Svar med foto., ålder, lönepret. och rek. sändes snarast till »S. S.», Strömsnäs bruk p. r.

Lärarinna.

Vid Västernorrlands läns folkhögskola i Ålsta (Medelpad) finnes plats ledig för lärarinna med undervisningsskyldighet i väfnad (enkel väfnad och konstväfnad) samt i några bokliga ämnen (helst anatomi samt enkel bokföring, välskrifning samt om möjligt unison sång). Tjänstgöringstid maj—augusti (4 mån.). Lön 400 kr. Till skolans styrelse ställda ansökningar åtföljda af betyg insändas före den 1 april till rektor A. Nordgren (adr. Frånsta), som äfven meddelar upplysningar.

Affärsduglig, bildad kvinna,

socialt intresserad, med vana att leda en större personal, sökes som chef för ett större handelsföretag i Stockholm. Svar med ref. o. uppgifter om föregående verksamhet till »A. G.», under adr. S. Gumælii Annonsb., Stockholm, f. v. b.

Kvinnlig trädgårdsmästare

önskas å pensionat vid Södertälje. Sökande bör vara frisk och stark samt kompetent att på egen hand sköta en trädgård. Hjälp med de tyngsta sysslorna kan påräknas af gårdskarlar. Person som äfven vill åtaga sig svara för liten hönsgård, har företräde. Lön 30 å 35 kr. i månaden och allt fritt. Svar med betygsafskrifter och gärna foto till frk. A. Köhler, Post-, riks- och allm. telefonadr. Karlsвик, Södertelje.

Ensamjungfru

får tjänst hos ogift läkare. Företräde har den som också har intresse och fallenhet för sjukvård. Svar till »Ögonläkare», und. adr. S. Gumælii Ann.-b., Sthlm. f. v. b.

Kvinnliga**arbetsområden.**

Utbildningskurser m. m.

Muntliga och skriftliga

upplysningar genom

Fredrika-Bremer-

Förbundets Byrå,

54 Drottninggatan.

Obs! De billiga priserna.

Till 42 öre mtr säljes ett parti Kulörta extra prima Congressgardiner 100 cm. breda, Allmogegardiner fr. 30 öre mtr. Filt och Schaggdökar, Bordvaxduk, Tråd 95 öre duss. Foderdomestik 18 öre mtr. Ett parti bättre trädgårdiner i vackra mönster. Bomullstygger fr. 30 öre mtr. Gångmattor fr. 45 öre mtr. Filtar, Gardinstuffvar, Helyille-Cheviot, god kval. i olika färger. Allt säljes billigt.

Slumplagret

MÄSTERSAMUELSGATAN 51, II. Stockholm.

GYNNA ALLTID DAGNYS

ANNONSÖRER!

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition & Sparkassa

4 ¹ | 0
2 | 0

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Sprid Dagny!

Wiréns China pomada, välgörande för hårväxten.

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från
A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) Kgl. Hoflev.
21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

Obs.! Fredrika Bremer- Förbundet. Obs!

Å Fredrika Bremer-Förbundet
finnas anmälda lektionsgivare, in-
och utländska, hushållsbiträden af
olika slag, barnfröknar, kontors-
biträden, gymnaster, m. m.

Mottagningsstid kl. 12-4.
Adr. Drottninggatan 54, Stock-
holm.
Allm. tel. 48 16. Rikstel. 27 62.

Lektioner i Linnésömnad

(äfvén blusar, barnkläder m. m.)

Praktisk metod, utan träckling.
Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR,

Sibylleg, 36. Hörnet af Karlavägen.
R. T. 35 30. A. T. 210 04.

KOSTYM-ATELIER

MASKINBRODERING

53 Drottninggatan 53, 2 tr.
Systärna Johansson.
Riks och Allm. telefon.

Arbeta för Dagny

genom att gynna dess annonsörer

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11-4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

HERM. HAMNQVIST

Kungl. Hoffotograf.

Biblioteksg. 11, Stockholm.

1 dussin kabinettsfotografier, matt
papper, 12 kronor.

Skandinavisk Konstslöjdsförsäljning,

27 Klarabergsgatan, STOCKHOLM.

Allm. Tel. 7 43.

Fr. o. m. den 30 jan. realiseras
ritade brickdukar, lysdukar, natt-
påsar, dukar, kuddar m. m. i äldre
mönster, stufvar af kläde, boj, str-
maljer och band, rester af garner och
silke samt målade och omålade träslöjd
m. m., allt till mycket låga priser.

Parfymier.

Stort och rikhaltigt lager af
de utsökt finaste parfymier från
de förnämsta utländska firmor,
finare och enklare tvålar, kam-
mar, borstar samt finare toalett-
artiklar. Order till landsorten
mot efterkräft.

A. V. Nording,

11 Biblioteksgatan 11-
63 Drottninggatan 63.

Sex praktiska äfventyrsböcker för barn och ungdom.

Tsarens kurir. Berättelse för barn och ungdom.
Smedberg. 352 sidor med 47 illustrationer af Karl Aspellin. Kar-
tonnerad. Pris 75 öre.

Parzival. En riddarsaga från medeltiden. Bearbetning
af Hugo Gyllander. 259 sidor. Med 45 illu-
strationer af Ingeborg Uddén. Kartongerad. Pris 75 öre.

Sagogrottan i Sagoskogen. En samling
sagor af
Harald Östenson. 303 sid., 50 illustrationer. Kartongerad. Pris
75 öre.

Den hemlighetsfulla ön. Berättelse för barn
och ungdom. Fritt
efter Jules Verne af Alfred Smedberg. 312 sidor, 44 illustratio-
ner af Brita Ellström. Kartongerad. Pris 75 öre.

Hjälten bland hjältar skildrade för barn och
ungdom af Marie Lou-
Charles G. Gordons lif och stordåd, ise Gagner, 304 sidor,
33 illustrationer af Edv. Berggren. Kartongerad. Pris 75 öre.

Nybyggarna i Kanada. Berättelse för barn
och ungdom. Bear-
betning efter Kapten Marryat af Anna Gustafsson. 296 sidor. 39
illustr. af Nils Larsson. Kartongerad. Pris 75 öre.

Erhålles i hvarje bokhandel eller direkt från

Folkskolans Barntidnings Förlag, Stockholm. (Stina Quint.)

Prenumerera på posten eller tel.
Ö. 32 75 på

Mönstertidningen

Konstslöjden i Hemmet.

Pris 3.50 pr år, 12 häften. Lös-
nummer 30 öre. Innehåller mön-
ster till broderier, väfnader, läder-
plastik, gyllenläder, drifning i met-
tall, målning på porslin, trä, m. m.

Prenumeranter få begära mönster.

Äldre årgångar realiseras.

Red.: Valhallavägen 19, n. b.,
Stockholm.

Fihal: Haparanda.

G. o. A. MEUKOW.

Astrid Wittborn

Manicure, Pedicure,
Hygienisk ansiktsbehandling

BRAHEGATAN 6, 2 tr. R. T. 123 59. A. 197 16.

Annonsera i DAGNY!

“Eldo?”

Effektivaste kok- och värmeapparat. Passar
i såväl rum som kök. Utan inmurning. Flytt-
bar medan den brinner. Enstående praktisk,
pyddlig och lättskött. Fordrar ytterst ringa
bränsle: ved, kol eller briketter. Mot förskott
eller efterkräft 12:50 från Mobilcaff. Reform.
Centralpalatset, Stockholm. A. T. 984. Garan-
teras belåtenhet. Gräddugn på beställning.
Agenter och försäljare antagas. Begär prospekt.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Professor Reuterskiölds rösträttsutredning. II. Af Lydia
Wahlström.

En ny dufvopost.

Stadsfullmäktigevalen i Stockholm.

Svenska konstnärinnors utställning. I. Af Anna Maria
Roos.

Språk som samfärdsmedel.

Kvinnorna och fullmaktstjänsterna.

Notiser.

Föreningsmeddelanden.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**